

Juldagen 2015: ”Gud förklarar vem han själv är”

Domkyrkan

Varför har Gud blivit människa? Jo, Gud själv vill förklara för oss vem han är. Då måste han göra det på ett sätt som vi förstår, genom mänskliga ord och handlingar, genom att bli en av oss. ”Den ende Sonen, själv Gud och alltid nära Fadern, han har förklarat honom för oss ” (Joh 1:18). Vi skulle aldrig ha kunnat få en tillförlitlig förklaring om vem Gud är om han inte hade sänt sin Son till oss och låtit honom bli en av oss. I Jesus ser vi vem Fadern är. Allt Jesus säger och gör syftar till att göra Faderns barmhärtighet tydlig för oss. I dagens evangelium, Johannesprologen, får vi kasta en blick rakt in i tillvarons innersta centrum: den treenige Guden. Vi skulle aldrig ha kunnat ana att Gud är treenig, om inte Gud hade blivit människa för att försöka förklara detta helt oförklarliga för oss. Vi skulle aldrig kunna veta att Gud *är* kärlek i sig själv, eftersom han är kärlekens eviga och oupplösliga enhet mellan Fadern och Sonen i Anden. Varje gång vi gör korstecknet säger vi: i Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Så börjar den heliga mässan och så slutar den med den treenige Gudens välsignelse.

Gud blir människa för vår skull, för att försöka förklara för oss vem han är och därigenom också förklara för oss vem vi själva är. Människan är ofta ett mysterium både för sig själv och för andra. Så måste det också vara eftersom hon är skapad efter Guds avbild. I dagens kollektbön bad vi: ”du som underbart har skapat människan och ännu underbarare har återställt din bild i henne, låt oss få del av hans gudomliga natur”. Vi kan bara ana vem Gud är när han blir en av oss och samtidigt förstå att det innerst inne alltid är honom vi längtar tillbaka till, han som har skapat oss till sin avbild och som därför skymtar fram i varje människas eget mysterium. Gud vill få oss att upptäcka vem han är för att vi skall längta tillbaka till honom som är både vårt ursprung och vårt mål. Han vill ge oss del av sin egen gudomliga natur, varken mer eller mindre. Det svindlar för vår tanke när det verkligen går upp för oss vilken värdighet han vill ge oss del av. Genom dopets sakrament har vi redan fått del av denna gudomliga natur som ett litet frö som skall växa och mogna, så att vi blir mer och mer gudslika. Jesus vill föra oss fram till en allt djupare gemenskap med hans och vår Fader, så att vi liksom han alltid får vara nära Fadern.

Vårt hjärta är oroligt ända tills det kan överlåta sig till denne treenige Gud. Därför är det så många människor som tycks irra omkring och famla efter fast mark under fötterna, men det lyckas liksom aldrig eftersom de inte har funnit fram till den klippa som Jesus Kristus är och där han också grundat sin Kyrka. ”Det sanna ljuset, som ger alla människor ljus, skulle komma in i världen. Han var i världen och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte” (Joh 1:9-10). Det är det som är världens stora tragedi. Det är så många människor har

det. Det känner inte igen det sanna ljuset och fastnar i mörker och utsiktslöshet. Men just under julen finns det ofta en lite större öppenhet för detta sanna Ljus som Jesus är. Det finns en liten spricka i människans pansar där ljuset kan lysa in. Ljuset har tänts på jorden, när Gud föds till vår värld i Betlehem. Han föds också för alla här i Stockholm. Också storstadsöknen kan blomstra när man öppnar sig för Guds verklighet.

Eftersom människan är skapad till Guds avbild finns det något i henne som återspeglar den treenige Guden, alltså Gud som den eviga kärleksgemenskapen mellan Fader och Son i Andens enhet. Människan kan bara förstå sitt eget mysterium när hon förstår att hon är skapad som en avbild av denna kärlek, denna både självutgivande och mottagande kärlek. Människan törstar både efter att få och att ge kärlek, men hon kan bara mättas till fullo av Guds kärlek. Jesus vill ge oss del av detta levande och ständigt porlande vatten, som vi får bära inom oss genom dopets nåd. Där kan vi alltid vada mot en strand utan att nå den – som Johannes av Korset säger. Vi kan alltid få mer och mer av detta levande vatten, av detta ljus som har tänts i världen och inom oss. ”Av hans fullhet har vi alla fått del, med nåd och åter nåd” (Joh 1:16).

Man brukar säga att Johannesevangeliet är det mest kontemplativa evangeliet och dagens evangelium, Johannes-prologen, visar verkligen det. Vi får liksom se in i Guds innersta med Jesu ögon, han som försöker förklara för oss vem Gud innerst inne är. Men hela evigheten räcker inte till för att uttömma detta Guds innersta mysterium. Vi kan aldrig helt och fullt fatta att Gud är så stor. Därför måste vi till sist bara falla ner i tillbedjan och överlåtelse. Också det är en del av människans värdighet och storhet: att hon i all ödmjukhet kan böja sig ner och tillbe den evige och odödlige Guden. Samtidigt är det en trons paradox att hon också är inbjuden till en förtrolig och ständig vänskap med denne Gud, som i Jesus och hans barmhärtighet har visat sitt sanna ansikte, sin fulla verklighet.

”Alla jordens ändar får se vår Guds frälsning”, säger redan profeten Jesaja (52:10). I Guds människoblivande blir Gud uppenbarad i sin fulla verklighet för hela jorden. Det är det som är evangelium, det goda budskap som alla innerst inne längtar efter. Men vi vet att motstånd och tröghet, blindhet och likgiltighet ofta är som en ogenomtränglig mur, som hindrar detta ljus att skina och sprida sig. Därför ber vi idag - när vi firar att Gud har kommit till vår jord - för alla dem som sitter i mörker och dödsskugga och ännu inte anar att ljuset är tänt också för dem, att Sonen vill förklara vem Fadern är också för dem, ja, att han vill ge dem det av sin gudomliga natur och sin eviga härlighet. Men lyckligtvis har Gud i sin stora barmhärtighet vägar till människor som vi inte alltid känner.